

Kirke og healing – personlige erfaringer og en rejse til Polen

Overskriften på det jeg vil tale om i dag er kirke og healing. Det er et meget interessant emne.

Det er selvfølgelig svært at karakterisere kirken overordnet og kort, men kirken kan måske karakteriseres ved at der er en formaliseret kontakt til Gud. Vi henvender os til Gud igennem bøn og salmer. Vi hører Guds ord igennem læsninger og får læsningerne forklaret igennem prædikenen. Når vi modtager nadveren bliver vi et med Kristus. Det er den måde man gør det på. Kirken kan også karakteriseres ved en personlig anonymitet. Menigheden henvender sig ikke til hinanden i gudstjenesten, det har den fordel at ens tro er privat, mens der er en fælles ramme om den private tro. Der er også nøje definerede roller for præst og menighed. Rollerne for præst og menighed er klare og nøje adskilte, selvom præsten i princippet ikke er mere betydningsfuld end enkeltmedlemmerne af menigheden. Bøn er ikke fri bøn, men er fastlagt igennem liturgien. Helbredelse er ikke en del af kirkens hverdag. Salvelse og håndspålæggelse sker sjældent og slet ikke offentligt.

Healing defineres i Den Store Danske Encyclopædi som *en fællesbetegnelse for en række alternative helbredelsesmetoder. Ved disse hævdes det, at healeren overfører lægende energier til patienten, eksempelvis ved håndspålæggelse eller bøn, for at genoprette en ubalance af kropslig eller psykisk art.*

Man kan tilføje, at healing er et forholdsvis nyt ord i Danmark, men på trods af at ordet er nyt, har folk "med gode hænder" været brugt i århundreder om ikke årtusinder. Tidligere har man på landet benyttet sig af kloge mænd eller koner, men i løbet af de sidste 15-20 år er det alternative marked eksploderet. Healing er blevet et moderne byfænomen. Der er utrolig mange tilbud i byerne. Healing konkurrerer eller supplerer akupunktur, dybdemassage, kinesiologi, zoneterapi og en masse andre former for behandling eller terapi. I modsætning til kirken er healing et terapeutisk, ikke institutionaliseret virkefelt. Der er ikke en bestemt institution, der har healing som en del af sit virke. Nogle massører er også healere, nogle fysioterapeuter bruger det også.

Forbindelsen imellem kirke og healing ligger umiddelbart i, at mange healere påstår, at det de gør har en forbindelse med en guddommelig kraft eller energi, som de enten er "kanal" for, eller som de på anden måde formidler til den behandlede. Healere er i øvrigt meget forskellige i deres udgangspunkt. Nogen arbejder shamanistisk med totemdyr og dans. Nogen arbejder med energi, aura og chakraer. Nogen arbejder med åndelige hjælpere. Nogen arbejder med bøn og forbøn. Nogen arbejder med håndspålæggelse. Så man kan se at selvom "healing" er en moderne udenlandsk betegnelse, så dækker det over en lang række forskellige behandlingsmetoder, hvoraf nogen har været praktiseret i forskellige religioner og kulturer siden historiens begyndelse. Og to af healingteknikkerne, nemlig bøn og håndspålæggelse, har været en aktiv del af kirkens tidlige virke. Og derfor er der logisk set er en forbindelse imellem det, som Jesus og hans disciple gjorde, og det som mange healere gør i dag. Der er selvfølgelig masser af vidnesbyrd om håndspålæggelse i det Nye Testamente.

Undertitlen på dagens emne er rejser til Polen. Hvorfor er det interessant i denne forbindelse? Jo, en af de mange spændende personer, som jeg er stødt på i forbindelse med healing er en katolsk polsk præst: Piotr Koziel, der som en daglig del af sin præstegerning arbejder med håndspålægning. Han bor sammen med sin bror, og stort set alle ugens dage har han åbent hus i præstegården, hvor han sammen med to hjælpere praktiserer håndspålægning. Og folk venter i timevis på at komme til. Men mere om ham senere.

Min egen interesse i emnet healing stammer fra, at jeg selv er praktiserende healer, jeg har udefrakommende klienter, som regel henvist af familie eller venner, men også mere om dette senere. Så dette er skrevet ud fra, at det er min personlige erfaring, at healing kan afhjælpe fysiske og psykiske skavanker, at det ikke er kvaksalveri.

Helligånden og healing

Hvad er forbindelse imellem helligånd og healing? Det kommer an på, hvilke øjne man ser det med. Man kan fortolke healing som en af Helligåndens konkrete manifestationer. Det ville jeg selv mene var ret oplagt. Men hvad er Helligånden?

Helligånden er den bibelske betegnelse for Guds kraft i levende væsener, og den eksisterer både i det gamle og det nye testamente. Helligånden gør fx. Samson i stand til at sønderrive en løve, Dom. 14.6. Og under kongetiden salves kongerne med Helligånden. Men der kommer et nyt aspekt ved Helligånden ind i tanken om de sidste tider, fx. hos profeterne Esias og hos Joel, her er tanken at i de sidste tider manifesterer Helligånden sig hos mange, og i særlig grad hos Messias. Denne udvidede forståelse af Helligånden bliver vigtig hos de første kirkesamfund, og her bliver Helligånden en form for varemærke, hvis man siger det groft. Har du den, er du med, så er du kristen, har du den ikke, så er du fordømt. Helligånden bliver forbundet med dåben (her er der linie tilbage til kongesalvelse). Vi bliver døbt i Helligånden. *I dåben er den kristne bortdød fra syndens magt og indoptaget i en ny status, hvis krav og forpligtelser den kristne gennem tildeling af Helligånden har fået mulighed for at opfylde i Jesu Kristi navn* står der leksikonet Kirke og Kristendom, og der henvises Romerbrevet kapitel 6.

Den klareste beskrivelse af nådegaverne giver Paulus i første Korinterbrev 12, med den berømte konklusion at Åndens gaver intet betyder, hvis ikke de er baseret på kærlighed. Her bliver Helligånden bliver beskrevet som én kraft med mange virkninger:

Der er forskel på nådegaver, men Ånden er den samme. Der er forskel på tjenester, men Herren er den samme. Der er forskel på kraftige gerninger men Gud er den samme, som virker alt i alle.

Det, som Ånden åbenbarer, får hver enkelt til fælles gavn. Én får gennem Ånden den gave at meddele visdom, en anden kan ved den samme ånd meddele kundskab. Én får tro ved den samme ånd, en anden nådegaver til at kunne helbrede ved den ene og samme ånd, og igen en anden får kraft til at gøre mægtige gerninger. Én får den gave at tale profetisk, en anden evnen til at bedømme ånder; én får forskellige slags tungetale, en anden evnen til at tolke tungetale. Alt dette virker den ene og samme ånd, der deler ud til hver enkelt, som den selv vil.

For ligesom legemet er en enhed, selv om det dog har mange legemmer, og alle legemets lemmer, så mange som de er, dog danner ét legeme, sådan er det også med Kristus. For vi er alle blevet døbt med én ånd til at være ét legeme, hvad enten vi er jøder eller grækere, trælle eller frie, og vi har alle fået én ånd at drikke.

(1. Korintherbrev 12, 4-13)

Er det Helligånden?

Man kan tit komme i tvivl, specielt med healing, om det er Helligånden vi har med at gøre. Og der er bibelske fortilfælde på tvivl. Først er det faræiserne, der med urette tvivler på Jesus og hvorfra han har sine kræfter, og bagefter er det apostlene, der drager Simon Magikers evner i tvivl. Så det går i begge retninger. Uretfærdig tvivl og måske mere begrundet tvivl.

Mattæus fortæller også om den utilgivelige bespottelse, bespottelsen mod helligånden. Farisæerne siger til Jesus, der helbreder en besat, at han kun kan gøre det, fordi han har allieret sig med Beelzebul. I sit svar til dem hentyder Jesus til, at det at bespotte Helligånden (som er det farisæerne har gjort), er utilgiveligt. (Matt. 12.22-32, Markus 3.20-30 har en lidt anden version uden en besat, men pointen er den samme).

I Apostlernes Gerninger kapitel 8 er der en magiker, ved navn Simon, der påstår selv at være Guds kraft. Han tilbyder sølv for at få apostlenes Helligånd, så han er åbenbart klar over at den version han har af Guds kraft ikke er så virkningsfuld som deres. Men Peter afviser ham, og Simon siges at omvende sig (i hvert fald i denne version af historien). Simon Magikeren finder jeg interessant, fordi han på en måde repræsenterer healerens dilemma. Har han sin naturlige plads udenfor eller indenfor kirken? Hæver han sig selv over andre, eller tjener han andre? Kirken har mange forfærdende eksempler på præster, der udviklede sig helt dæmonisk, idet de selv mente de fik Guds ord direkte hvisket ind i øret, sidst den forfærdelige sag i Sverige med pinsepræsten, der forførte et lokalt samfund, så det hele endte i mord. Danskerne har også deres egne sager med karismatiske præster, der pludselig fik guddommelig besked om at de skulle skifte konen ud.

Som et eksempel på en, der måske ikke havde de bedste intentioner, kan man forsat kigge lidt på Simon Magikeren. I Apostlernes Gerninger ender han med at høre til indenfor folden, han blev omvendt. Men kirkefaderen Justin fortæller en anden historie. Han refererer til myten om at han selv (Simon) var sikker på at han var Guds kraft, der var sat på jorden for at finde sammen med Helene, en slave og prostitueret der boede i Tyra (hun var iøvrigt også en reinkarnation af Helena af Troja). Efter at have befriet Helene fra prostitution rejste Simon rundt med hende og sagde at han selv var Gud, og hun var Guds tanke. Det lyder for vores protestantiske ører som et groft tilfælde af selvovervurdering, og man er glad for at høre, at selvom Simon kunne levitere, så kom han ned på jorden med et brag, da Peter og Paulus bad til Gud om at stoppe hans flyvning. Han skulle dyste med de to apostle foran kejser Claudius og viste sine evner. Peter og Paulus bad så til Gud om at han måtte falde ned, og det gjorde han så...og døde.

Både historien om farisæernes mistro og historien om Simon Magikeren udtrykker den samme tvivl. Hvilken kommer disse evner til at helbrede? Er de gode, er de den ægte

Helligånd, eller er der magi på spil? Samme spørgsmål gør sig gældende i dag. Hvem har patent på Helligånden? Pinsekirken mener, at det har den. Kristendommen som sådan mener, at det har den. Men hvis det er den samme virkelighed alle religioner forsøger at beskrive, så må Gudskraften eller helligånden være virksom på mange forskellige måder. Hvordan skal man så finde ud af hvem man kan stole på? Spørgsmålet er åbent, men begge ekstremer synes forkerte, både at begrænse Helligåndens virke til en bestemt kirke, og for mig at se også en bestemt religion. Selv er jeg af den holdning, at mange har helbredende evner, nogen af dem uden at vide det selv. Der er mange fysioterapeuter med gode hænder, der er folk, som ved deres tilstedeværelse får andre til at slappe af. Ved deres frugter skal I kende dem, siger Jesus om de falske profeter.

Min frisør fortalte mig en historie i dag om vorter. Han havde som dreng haft vorter på hånden og var på besøg hos sin farmor. Hans mor dryppede vorterne hver dag med en bestemt type eddike, iseddike hed det vist. De forsvandt ikke. Så tog farmoderen et stykke spækkød og gned vorterne med dem. Der var et blommetræ ligeover for farmoderens gård, og John, som min frisør hedder, fik at vide at han skulle tage og binde spækket op i den højeste gren, og når fuglene havde spist det, så ville vorterne forsvinde. Han gjorde det og glemte så alt om den historie. Næste gang han besøgte farmoderen, så spurgte hun om vorterne var der endnu. Næ, måtte han registrere, de var pist væk. Er det så Helligånden? Er det så magi? Er det så forkert af farmoderen? Det synes jeg ikke. Det er ikke min fornemmelse at farmoderen ville have John i sin magt, eller gøre sig selv til.

Jeg bruger bare eksemplet for at sige, at det kan være svært at se hvad der er magi, og hvad der er i tråd med Guds vilje, altså en manifestation af Helligånden. Jeg vil vove den påstand, at hvis farmoderens intentioner var gode (hvilket de uden tvivl var), så er det svært at sige at det hun gør er forkert, fordi det ikke sker under påkaldelse af Helligånden.

Der er en klassisk skelnen imellem to begrebsapparater i østlig og vestlig religiøs og filosofisk tænkning, og det ligger også i citatet fra Den Store Danske Encyclopædi. Healere siger tit at de genopretter en ubalance, og at den ubalance kan være af energetisk karakter. Så vi har et billede af mennesket som oprindelige helt, men i ubalance. Men i den kristne tradition taler man ikke om energi, men om kraft. Kraften kommer fra det høje og frelser mennesket. Altså er der en forskel imellem et holistisk tænkt menneskesyn (det østlige), og et menneskesyn præget af idéen om synd – forsoning – frelse (det vestlige). Denne skelnen imellem en cyklisk tankegang med reinkarnation, karma osv. sat overfor en kristen mere lineær tro på et liv, et legeme, en sjæl er også tilstede i teorierne omkring healing. Der er to selvstændige begrebsapparater, eller diskurser, som har mange fælles berøringsflader. Men selvom disse forskelle er store, mener jeg ikke de er afgørende. Det afgørende ligger i intentionen med hvad man gør, ikke i rammerne. Nogen kristne bruger begrebsforskellene til at tegne en streg rundt om sig selv og sige Guds kraft er god, mens de så påstår at alt hvad der er New Age, energisnak og chakraer er dårligt. Jeg ved ikke om forskellen er så stor.

Hvad er så formålet med rammerne? For mig at se gælder det under healingen om at have rammer, så klienten er tryk, og man selv er tryk. Disse rammer er for mig det kristne begrebsapparat. Dvs. bøn, påkaldelse af Helligånden osv. Når det er sagt, så må man

give slip på enhver forestilling om hvad man selv ønsker skal ske. Lidt som at have alt faldskærmsudstyret i orden, med sikkerhedscheck, med ekstra nødfaldskærm osv. før man kaster sig ud af flyet. Man kan være udstyrsfetishist, og det svarer lidt til de evindelige diskussioner om det nu skal være pinsemission, folkekirke, katolicisme, buddhisme, hinduisme eller hvad det nu kan være der er det rigtige fly at flyve med. Det vigtigste synes jeg er at man finder noget udstyr, der passer til ens selv og til dem man er sammen med. Og så at man har gode intentioner med det man gør med troen. Ønsker man virkelig at hjælpe andre, eller ønsker man at gøre sig selv betydningsfuld? I kan altså kende dem på deres frugter, siger Jesus om de falske profeter, i Matt. 7.15-23.

Hvis man tager Korintherbrevet for gode varer, synes jeg ikke der kan herske tvivl om, at healere, der mener de benytter sig af Guds kraft, er healere, der benytter sig af Helligånden. Jeg kan ikke selv se, at der er andre muligheder.

Hvor hører healere hjemme, eller hvilke rammer giver folkekirken for healing?

Jeg vil først citere fra en kronik skrevet om forholdet imellem kirken og healing skrevet af Ellen Hultén:

Folkekirken har ingen tradition for at arbejde med heling. Andre traditioner har måttet bringe healing tilbage til os. Når kirken kun undtagelsesvis arbejder direkte med krop og heling, er det en forglemmelse af vore egne kristne rødder. Det er vigtigt, at vi genopdager og genoptager vores kristne arv i hele dens fylde, for ellers vil mennesker med rette vende sig mod andre religioner og livstydninger, som åbenbart ikke har glemt eller foragtet henvendelsen til "det hele" menneske".

Heling betyder at gøre hel – igen. Heling forudsætter en oprindelig helhed, som må genvindes. Enhver heling går ud fra troen på et velvilligt og indgribende univers. Et univers, som den enkelte kan stå i direkte forbindelse med.

Vi kender det fra kristendommen. Det er ikke fremmed tale. Fra skabelsesberetningen, hvor Gud så, at alt var såre godt, over det brud i verden, der skete med syndefaldet, og som giver smertelig genklang i ethvert menneskes liv. Til det nyskabte under, den frelse, Jesus forkyndte som nærværende, som hans gave til enhver, og som kirken lige siden har forkyndt. Det er mit anliggende at fortælle, at den forkyndelse af frihed og fred også kan tage form af heling. I Matt. 9, 35 står, at Jesus vandrede omkring og UNDERVISTE, PRÆDIKEDE OG HELBREDTE. Måske kan de ting ikke adskilles? Måske ved mennesker intuitivt det og søger derfor deres livstydning et andet sted end i den delkristendom, kirken formidler. I Folkekirken underviser vi noget, prædiker meget og helbreder næsten ikke. Og hvor vandrer vi? Der er et misforhold mellem Jesu liv og vore forsøg på den efterfølgelse, han kaldte os til. (fra <http://www.kristenheling.dk/>).

Teologen Helge Kjær Nielsen har forsøgt teologisk at sondere terrænet om forholdet imellem kirken og healing i en artikel fra Mission; årgang 99, hæfte 3, p.7-14. En af Helge Kjær Niensens pointer er at Jesus helbredelser altid må ses i en eskatologisk lys, altså som et tegn på Guds riges komme, og at kirken må forstå helbredelser både på et overført åndeligt plan, men også mere konkret, altså kunne det umiddelbart lyde som om

der var mulighed for at få håndspålæggelser ind i kirkeligt regi. Men i en tale han holdt for Netværket for Kristne Helere d. 24/11-03 gjorde han opmærksom på, at efter hans mening måtte healere primært samarbejde med sundhedsvæsenet, idet det var dem, der havde ansvaret for sygdom og sundhed i den danske stat.

Jeg tror både Ellen Hultén og Helge Kjær Nielsen udtrykker ret præcist hvad problemet er, altså at der er et brud imellem helbredelser og kirke, men de siger ikke noget om hvorfor det er sådan? Jeg kan pege på følgende oplagte faktorer:

- blufærdighed: Selvom gudstjenester er fælles gudstjenester, gør formen på dem at den enkelte i menigheden forbliver anonym. Kirken bliver en fælles ramme om en privat tro. Hvis man henvender sig til præsten eller en anden fra menigheden om helbredelse bryder man denne barriere, pludselig er man ikke anonym længere, og hvis det sker som led i gudstjenesten ændrer gudstjenesten fuldstændig karakter. Men det er ikke sådan at healing behøver ske i gudstjenesten, det kan være mere oplagt at det er en form for opgave, der ligger i forlængelse af, eller udenfor selve tjenesten.
- healerens uklare status: Hvis man åbner døren for at enkelte har særlige nådegaver, så følger der en masse andre problemer med. Er de som har nådegaverne i særlig grad frelst og tættere på Gud? Hvad med dem, der ikke har nådegaver?
- organisation: Paradoksalt nok har magtbalancen imellem præsterne (indbyrdes) og menighedsråd også den funktion, at der er en indbygget konservatisme i kirkerne. Hvis man har en karismatisk præst, så kan vedkommende risikere at få de andre præster og menighedsråd på nakken.
- utryghed: Der er en måske begrundet skepsis overfor det ikke-rationelle. Skrækeksemplerne med vækkelsespræster, der forfører hele menigheder til forfærdelige ting er velkendte.

Efter min mening er det ikke et spørgsmål om enten kirke eller hospital, men om begge dele. Det er vigtigt at healing bliver videnskabeligt anerkendt, men også vigtigt at det er tilknyttet en religiøs praxis.

Med hensyn til videnskabelighed er der både afsluttede forskningsprojekter og igangværende forskning, der viser en klar sammenhæng imellem tro og helbred (se fx. Christian Hvidts hjemmeside: <http://www.hvidt.com/dk/> og Daniel J. Benor: Healing Research i fire bind, <http://www.wholistichealingresearch.com/>). Og med hensyn til statsautorisation er der nu en lov om registrering af alternative behandlere: RAB, hvor det kræves, at for at blive registreret må den alternative behandler have gennemført en uddannelse indenfor fysiologi, psykologi og vedkommendes specialområde. Healere er dog ikke med i ordningen endnu. Envidere har staten oprettet VIFAB Et *Videns og forskningscenter for alternative behandlere*, hvor der bl.a. er en 50 siders vejledning i hvordan man sammensætter et forskningsprojekt, der kan få anerkendt en tildeling af midler til forskning i alternative behandlingsformer. Alle disse tiltag viser at der er grøde i hele området omkring alternative behandlingsformer

Men jeg tror at healeres sprog og måde at arbejde på har en tættere forbindelse til det religiøse univers end til lægeverdenen. Det er lidt misvisende at kalde bøn for en "teknik".

Det virker mere analogt med musik og mystik at give sig hen til Gud i healingsprocessen end det virker naturligt indenfor hospitalets ramme.

Kirkelig diakoni

Struktur­mæssigt kunne diakoni måske være en mulighed for at få “alternative helbredelsesformer” ind i folkekirken, jeg citerer fra betænkningen Diakoni en integreret dimension i folke­kirkens liv *Betænkning fra det af biskopperne og Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer og nedsatte diakoniudvalg, 2001*

Kirkelig diakoni har, som det i Danmark særligt er fastholdt i Kirkens Korshær, tre opgaver: 1) at afhjælpe konkret menneskelig nød, 2) at fastholde kirkens kristendom på sammenhængen mellem ord og handling og 3) at være med til præge den sociale forståelse i samfundet som helhed. Udfordringerne er mange: fx ensomhed, social nød, sygdom, truende død og dødsfald, sorg, anfægtelse og akut materiel nød i store dele af verden. Derfor må indsatsformerne være tilsvarende mangfoldige: fx besøgstjeneste, væresteder og varmestuer, sygdomsbehandling og hospice, selvhjælpsgrupper og sjælesorg samt udviklings- og nødhjælp. (fra <http://www.folkekirken.dk/tro.htm>)

Her er healing relevant for punkt 1 og 2. Særlig punkt 2, hvor man søndag efter søndag kan høre om helbredelser, uden at det forbliver andet end gode historier.

Men hvis man ser på hvad, der faktisk bliver lavet af diakonalt arbejde i folkekirken, så ser det ikke ud som om sygdomsbehandling spiller en central rolle. Det kunne være her, at det var mest oplagt at healing kunne komme på en folkekirkelig hylde. Der er dog visse spæde tiltag indenfor folkekirken, der åbner døren for en forbindelse imellem healing og kirken, fx.

Eksempler på institutioner/foreninger indenfor folkekirken, der kombinerer helbredelser med gudstjenester og/eller kirkelige handlinger:

- IKON (Informations- og samtaleforum for Kristendom og Nyreligiøsitet) har arrangeret seminarer med healere og folkekirkepræster, og under IKON er der også stiftet et netværk af kristne healere, der dog ikke annoncerer nogen steder.
- I Mesterens Lys (<http://www.imesterenslys.dk/>) har forbøn og håndspåleggelse efter healinggudstjenester og på messer rundt omkring i Danmark

Enkelte præster indenfor folkekirken, der arbejder/har arbejdet med healing:

- Enkelte præster: Ole Skjærbæk Madsen, Erik Hviid Larsen, Trine Dirks (Bethlehems kirken) Agnete Zimino (Korsvejskirken, Amager) alle tilknyttet IML,
- Cecilie Kvislemark (Skælskør)
- Annette Laage Jørgensen og Ulla Sandbæk (privatpraktiserende i større eller mindre grad).

Der er ikke mange af ovenstående, der har et normalt præsteembede. Men jeg håber på, at det måske er indenfor dette område, man kan begynde at bygge broer.

PAUSE

Hvordan startede min egen interesse for healing?

For at starte helt fra den spæde begyndelse, så startede det i teenageårene. Jeg må sige med det samme, at ordet healing havde en meget dubiøs klang den gang, men hvis jeg skal sætte et tidspunkt på hvordan det hele begyndte, så må det være dengang jeg som 17-årig var til gudstjeneste i pinsekirken Elim, der dengang lå overfor Café Sommersko i København. Der var en udenlandsk engelsk eller skotsk prædikant, der holdte en særgudstjeneste. Jeg kom meget i evangeliske kredse dengang, vi var en masse unge mennesker, og det var virkelig skægt. Nå, men det var et rigtigt vækkelsesmøde, og menigheden (de af os, der ikke allerede var frelst), blev tilskyndet til at bevæge sig op til alteret og modtage Helligånden, blive født på ny. Jeg var altså oppe ved alteret, sank på knæ, og denne venlige engelske mand satte hænderne på mit hoved, og jeg følte intet. Ingen genfødsel, ingenting. Jeg var dybt skuffet. Men jeg mente grundlæggende ikke det kunne være min fejl, og som enhver moderne forbruger, så klagede jeg. Jeg var oppe og tale med prædikanten efter gudstjenesten. Jeg troede på Jesus, på Gud og på helligånden, og alligevel skete der intet, så der måtte være sket en fejl. Han tog min skuffelse alvorligt og sagde, at jeg bare skulle vente og se.

Vi var nogen stykker der kørte i bil hjem, og på vej hjem i bilen skete det, jeg kan kun forklare det ved at det føltes, som om det eksploderede med lys indeni hovedet og hele vejen ned af ryggen. Det rislede ned af ryggen, som om man hører musik, der giver en gåsehud, men tusinde gange mere stærkt. Og så var jeg født på ny. Det førte så til en turbulent periode hvor jeg ikke helt var i balance, jeg forsøgte at udforske oplevelsen, og finde ud af hvornår der så at sige var lys eller kontakt til Gud, og hvornår der ikke var. Og så blev jeg forelsket, og lyset ændrede karakter. Jeg blev meget svingende i mit humør. Nogen gange hadede jeg de kristne, deres fromhed og glæde, andre gange søgte jeg tilbage til deres fællesskab. Der var en forfærdelige periode, hvor jeg nogen gange bogstavelig talt følte at jeg var besat af en ond ånd, der grinede af mine kvaler. Der var så en meget fornuftig voksen, der anbefalede at jeg læste Jung. Det gjorde jeg, og det gav mig et anderledes psykologisk redskab til at forholde mig til, hvad det jeg havde oplevet. Det endte med at jeg brød med den evangeliske kirke totalt og flyttede til Fyn og begyndte at læse engelsk. Jeg lagde låg på den åndelige dimension. Og så gik der 15 år.

Jeg blev skilt, da jeg var i begyndelsen af trediverne. I forbindelse med skilsmissen dukkede der nogle problemer op, som jeg tænkte at jeg måtte tage fat på en gang for alle, og jeg besluttede mig for at gå til psykolog. Jeg valgte en jungianskanalytiker, det virkede mest oplagt, for de beskæftiger sig meget med drømmeanalyse. Jeg drømte på livet løs, 3-4 drømme om natten, og nogen af dem var meget stærke. Jeg vil her fortælle to af dem, simpelthen fordi de handler direkte om healing:

Jeg drømmer, at jeg befinder mig i en gård, og der står to kvinder foran mig. Den ene er skarp og kantet, meget dynamisk, den anden er blid og moderlig. De spørger mig så om jeg vil være healer. I drømmen er ikke jeg ikke spor forbavset. "Ja", svarer jeg, det vil jeg gerne. Så må du vælge imellem en af os, siger de. Jeg vælger den blide og moderlige kvinde, hun minder faktisk om Jomfru Maria, selvom hun fylder lidt mere. Hun fører mig hen til en tom plads. "Nu må du sværge på kun at bruge evnerne til det gode", siger hun. Det minder mig lidt om lægeløftet, og det kan jeg så svare ja til. "Og så må du tegne en streg rundt om dig selv, en beskyttelse og for at holde dyrene ude". Det gør jeg så også. Nu slutter denne del af drømmen, og jeg får faktisk ikke prøvet hvordan jeg så bærer mig ad. I den anden del af samme drøm bevæger jeg mig ind på en gårdsplads, en atriumgård, hvor der vokser en meget fin plante i en krukke. Det er en såkaldt Lazarusplante, får jeg at vide. Den har ingen blomster, men er meget fin i bladene. Og pludselig er jeg planten. Jeg ved at jeg er planten, jeg kan føle mine blade og min stængel, og jeg ved at man kan bruge planten til at helbrede med. Så ved jeg også pludselig at jorden er fattig, og at der ikke er jord nok i krukken, jeg skal plantes om. Så slutter denne del af drømmen. Underligt nok er det først nu, mens jeg skriver dette, at jeg kan se parallelerne til lignelsen med vintræet.

Nå, min min analytiker er ikke så imponeret. Kan du så heale, spørger han, og det ved jeg så ikke. Men jeg køber bøger om emnet og begynder at læse om det. Jeg tænker ved mig selv, hvorfor skulle jeg være healer, hvorfor ikke snarere psykolog? Det lyder så poppet at være healer. Sådan er der nogen, der aldrig kan blive tilfredse.

Så et år eller to efter drømmer jeg en ny drøm, og grunden til at jeg fortæller denne drøm er at jeg tror at det er en mulig nøgle til, hvordan det hele hænger sammen, og den havde store konsekvenser for hvordan jeg siden har set på mig selv og forholdet til andre og Gud. Plus at den giver en anvisning på, hvordan man kan heale, og anvisningen gælder ikke nødvendigvis kun for mig, men for enhver der kunne være interesseret i at prøve.

Jeg drømmer at jeg er på et hospital, i gangen lige før en operationsstue, og der er en masse læger, der står i grønne kitler omkring mig. De ser meget professionelle ud. Der er en patient, der ligger på en bære, og det er tydeligt, at det er en uddannelsessituation, jeg er i. Patienten, selvom han er lyslevende, er på en måde også et levendegjort eksempel fra et Falck-manual. Han har smerter, vistnok i venstre arm. Du kan bruge to teknikker, siger lægerne. Du kan identificere dig med Gud på niveau 1. På denne måde kan du heale lokalt og kausalt. Jeg siger til mig selv inde i hovedet: *Jeg er Gud på niveau 1, Jeg er Gud på niveau 1*. Pludselig kan jeg se en række små flammer springe op omkring det sted patienten har problemer. Jeg drømmer rent faktisk på engelsk og lægerne fortæller mig, at fænomenet jeg ser hedder "pop-up fire" og er en helbredende ild. Lægerne fortæller mig: *På denne måde kan du helbrede kausalt*. Så siger de, du kan også identificere dig med Gud på niveau 2. Det prøver jeg så på: *Jeg er Gud på niveau 2, jeg er Gud på niveau 2*, nu er det sådan at der springer små flammer rundt på hele patienten. "Nu healer du akausalt, udenfor tid og rum", fortæller lægerne mig så. Nu er denne del af øvelsen forbi. Så længere inde i operationsstuen er der et billedtæppe, og på tæppet er der mange forskellige billeder, ikoner, af helgener og andre mennesker. Jesus, Jomfru Maria, de er der alle sammen. Du kan også bruge dem, siger lægerne. For de, der har problemer med

at identificere sig med Gud, kan bruge dem. Så slår det mig, *det er fordi de ved (altså de personer ikonerne viser) at de er et med Gud*. Altså hvis jeg er i tvivl, om jeg er et med Gud, så kan jeg bede om hjælp hos Jesus, og fordi han ikke er tvivl om at han er et med Gud, så virker det på samme måde.

Virkede healing så og virker healing så?

Jeg var lidt nervøs for at prøve for alvor, men jeg var med i et projekt, hvor jeg og nogle andre gymnasielærere rejste til Bosnien i bus sammen med 36 gymnasieelever i en form for udvekslingsprojekt støttet af demokratifonden. Det tog flere døgn at rejse derned. Og en af eleverne, fra Christianshavns gymnasium, fik et astmaanfald og havde ikke taget sin medicin med. Og jeg tænkte ved mig selv, nu må det briste eller bære. Så jeg sagde til hende, at det troede jeg, at jeg kunne gøre noget ved, om jeg måtte forsøge at hjælpe hende. Det måtte jeg så godt prøve. Så holdte jeg hænderne ca. 5 cm ud fra hendes brystkasse og forsøgte at mærke efter. Jeg kunne fornemme en grålig modstand, som jeg kunne flytte lidt rundt på. Det var meget anstrengende, og jeg følte at jeg måtte koncentrere mig ekstremt meget. Men jeg skubbede det lidt væk, og så tænkte jeg, så måtte det være det. Så gik jeg tilbage til min plads forrest i bussen, og pludselig vidste jeg, at det havde virket. Det havde det så også, sagde hun, men hun havde også fået antihistamin tabletter lidt efter, så hvad der egentlig virkede er stadig et åbent spørgsmål.

Men så begyndte jeg at forsøge lidt mere. Der var en fra min nærmeste familie, der havde svære problemer med det ene knæ. Nu greb jeg det lidt mere professionelt an. Lagde hænderne på, bad højt til Jesus eller Gud om hjælp, og smerterne forsvandt med det samme. Så havde hun også pletter for øjnene, sprængte blodkar, og det forsøgte jeg mig med. Der skete ikke rigtig noget. Pletterne blev lidt mindre, men der skete ellers intet. Det var jeg ret skuffet over og uforstående omkring, men sådan blev det, og sådan er det stadig.

Virker det så generelt? Healing har stort set altid en effekt, men det løser ikke altid hele problemet. Af de sidste 10 klienter jeg har haft, har jeg 5 klienter, der følte en markant bedring, og hvor behandlingen er at betragte som afsluttet og vellykket. 2 klienter, som har kroniske problemer, som de bliver ved med at besøge mig med. 3 klienter, hvor de eller jeg ikke kunne konstatere en vedvarende forbedring.

“Læremestre”

Jeg tænkte ved mig selv, jeg bliver nødt til at gå ned på halv tid, finde en kyndig vejleder, og se at skifte branche fra undervisning til healing. Det blev ikke sådan, jeg underviser tilbage på fuld tid, men det var sådan, jeg tænkte dengang. Og Annette, min kone, gav mig en fantastisk god bog, der hedder Healernes Verdener, skrevet af en polsk fagfilosof, der hedder Leonard Dobrzanski. Det gode ved bogen var, at forfatteren havde besøgt mange healere i et forsøg på at finde en, der kunne hjælpe hans søn. Samtidig med at han var åben overfor at healing kunne være en helbredelsesmetode, så var han meget skeptisk overfor det, som healerne fortalte ham. I bogen bruger han over et år på at opsøge Europas bedste healere. Han lytter og diskuterer ind imellem heftigt med dem, og man er som læser uhyre glad for hans skepticisme. Efter at have læst bogen skrev jeg til ham og spurgte om jeg måtte besøge ham. Det sagde han ja til, så jeg havnede en eftermiddag til

kaffe og polske småkager hos ham og hans kone Krystyna. Og der gik ikke mange minutter, før den gamle ræv satte mig på prøve. Jeg skulle mærke efter og beskrive, hvor han selv havde ondt henne. Det klarede jeg nogenlunde, og så skulle jeg forsøge med hans søns astma og kones rygproblemer. De mente begge, de kunne mærke en tydelig effekt, og så var jeg accepteret.

Igennem Leonard kom jeg i forbindelse med Hanne Uhlig, en healer her på Frederiksberg, hvis far har været kirkeværge. Hun tog mig i en form for kort, men stormfuld mesterlære, hvor jeg lærte meget, men hvor jeg igen kom psykisk lidt ude i tovene. Så var Leonard der, og han følte heldigvis et vist ansvar for at få mig på skinner igen, så han tilbød mig at komme med ned og snakke med en af de mest bemærkelsesværdige healere omtalt i hans bog, den katolske præst Piotr Koziel.

Piotr Koziel er en lille tæt mand, der bor i landsbyen Chwarstnica, lidt syd for Stettin. Han bor i en præstegård sammen med sin næsten lige så bemærkelsesværdige bror, der tidligere var slagter, men nu også er fungerende præst i landbyens omegn. Det jeg havde som inderste ønske var at komme til at arbejde sammen med præsten, et lidt ubeskedent ønske, men sådan var det. Vi kom til audiens i dagligstuen, der havde trofæer fra Piotrs glørværdige fortid som karatemester på væggene. Stuen var lidt mørk, og det virkede ikke som om den var særlig brugt. Foruden Leonard og hans søn var vi 5 danskere afsted, én var med for at optage film om præsten. Én var taget med for at opleve den særlige stemning, der var dernede og for at bede. To var taget med pga. fysiske skavanker, de gerne ville have præsten kikkede på. Vi blev så spurgt én efter én, hvorfor vi var der. Jeg sagde, at det var min drøm at komme til at arbejde sammen med ham. Han kiggede på mig, og så sagde han, at jeg kunne hjælpe mange, hvis jeg virkelig ville, og at jeg kunne starte næste dag klokken 10. Leonard oversatte præstens polsk. Så det var det, og de næste par dage var nogen af de mest spændende, jeg har oplevet i mit liv. Præsten startede selv klokken 8, hvor folk fra landsbyen, men også fra hele Polen stod udenfor døren på hans kontor. Indenfor var en 4-5 slidte kontorstole og nogle dybere lænestole. Radioen gik hele tiden, et populært katolsk radioprogram, ind imellem med ganske gyselig musik. På væggen var der et kæmpe billede af Jesus, i det 20. århundredes smagløse stil. Patienterne satte sig ned, præsten spurgte dem, hvor de havde ondt og satte hænderne på. Efter at have startet processen kunne han godt overlade patienten til en af sine to hjælpere, som så fortsatte, eller til mig de dage jeg var der jeg. Hjælperne var to fra landsbyen, der havde oplevet at blive raske, og som også opdagede de havde evner til at heale. En af dem var en meget dynamisk kvinde med problemer med hofterne, der snakkede og grinede hele tiden. Den anden var en lidt kraftig mand i fyrrerne. Nogen af de lokale gik direkte til hjælperne, som om de havde oplevet særlig stor hjælp der. Folk kom med alle mulige sygdomme, fra sterilitet til brystkræft til forkølelser. Der var run på hele dagen, fra 8 til 18. I gennemsnit ville jeg tro, det tog 15 minutter per patient. Hvorfor denne beskrivelse af Polen? Her har man et landsbysamfund i Polen, hvor healing er fuldt integreret i kirkelivet. Der var særlige Rosenkransgudstjenester om aftenen i kirken, hvor præsten også bad for helbredelser med håndspålæggelser.

Hvordan kan alt dette ske? Formentlig først og fremmest pga. præstens særlige evner, og hvis man kan være så fri, fordi det måske er Guds vilje. Men der er også nogen bestemte rammer, der gør at man ikke umiddelbart kan tænke, fint, vi tager hvad vi kan bruge tilbage til Danmark! Piotr ser stort på tjenestetidsaftaler, og har bogstavelig talt viet sit liv til kirken. Piotr har også stor autoritet i lokalsamfundet. Han har formentlig intet

menighedsråd til at indberette ham overfor biskoppen, og hans særstatus gør, at han er mere "urørelig" end andre. Der er kolossalt mange frivillige hjælpere til at lave mad til præsten, til at passe blomster, gøre kirken rent, sørge for præstens vasketøj osv. Præsten får lov til at passe sit og blomstre frit. Der er nok mange præster herhjemme, der kunne misunde ham hans frihed, om ikke hans arbejdsuge.

Konklusion

På en måde, så tror jeg at med tiden giver det sig selv. Der bliver forsket i healing videnskabeligt. Der er en begyndende åbenhed mod det alternative også indenfor lægeverdenen. Jeg håber så også at folkekirken ikke uforvarende kommer til at skyde sig selv i skoen, at den lukker dørene for at bøn og håndspålæggelse kan medføre helbredelser. Den må vedkende sig at den også har en naturlig rolle at spille her. Mine egne erfaringer i Polen åbnede mine øjne for nogen faktorer, jeg synes er væsentlige

- Det må være muligt på sigt at arbejde med healing indenfor den danske folkekirke evt. igennem diakonien
- Håndspålæggelse behøver ikke være superhelligt
- Healing behøver ikke at være tilknyttet en enkelt karismatisk personlighed
- Man kan sagtens arbejde uden ritualer og udstyr
- Tro er ikke en nødvendighed, men åbenhed er
- Tillid, åbenhed og en fælles begrebsramme er nødvendigt

Når healing bliver mere anerkendt (og det er jeg sikker på det kommer til at blive), så løser mange af problemerne måske sig selv. Healing må også for mig at se ses i et større perspektiv, som et eksempel på en nådegave, hvor mennesket igennem en erfaring af Gud kommer tættere på at realisere Guds rige på jorden. Og det er vel der vi skal hen.

Paul Bridgwater